

Ti a minjisia iyi Pɔlu í kɔa inei Kɔrenti na

Idei fɔɔ

¹ Amui Pɔlu woo bei Jesu Kirisi si idɔɔbii Ilaaɔ, do Timɔtee kpaasi nwa.

À ce inei igbei Ilaaɔ na iyi à wa Kɔrenti fɔɔ do woo dasi naane na fei iyi à wa si ilei Geresi fei. ² Ilaaɔ Baa nwa do Lafɛɛ Jesu Kirisi a mu nɛ didɔ do laakai ku sũ.

Pɔlu wa saabu Ilaaɔ

³ Ka saabu Ilaaɔ, Baa Lafɛɛ nwa Jesu Kirisi, nɛui í nɛ araare, nɔ nɛui í ya maa tũ idɔ nwa waati kãma fei. ⁴ Wa tũ idɔ nwa si wahala baa yooma nwa fei. Í ya ce beɛbei ku ba awa mɔ ka yɔkɔ ka tũ idɔi inɛ na iyi à waa wahala do yaase bei í tũò ti awa mɔ. ⁵ Ntɔ ntɔ, à nɛ ikpɛ nla nla si ijuukpãi Kirisi, amma bei ijuukpãu í la í to, beɛbe mɔi yaase bei Kirisi wa tũò idɔ nwa na mɔ í to. ⁶ Bii à yɛ ijuukpã, na iri nɛi, ku ba i ba faaba na nɔ Ilaaɔ ku tũ idɔ nɛ. Bii Ilaaɔ í nɔ í tũ idɔ nwa, na iri nɛi, inɛ mɔ i temua na do ijuukpã dimi akã do iyi à waa yɛu, nɔ idɔi inɛ mɔ ku tũ. ⁷ À waa naane nɛ ntɔ ntɔ domi à mà, si bei ì nɛ ikpɛ si ijuukpã nwa na, beɛbe mɔi Ilaaɔ á tũ idɔ nɛ si bei wa tũ tu wa.

⁸ Inɛ inɛ nwa na, à bi i mà na wahala iyi í ba wa si ilei Azii í caa. Í re gbugbã nwa hee a kù tamaa mà aa ka wɛɛ si hunde má. ⁹ À tamaa bei à yɛ taale nwa á kpa wai. Amma dimii ideu ihɛ í ba wai ku ba ka mà

iyi kù s̄ia ka dasi naane nwa si awa taka nwa, amma ka dasi naane nwa fei si Ilaaḥ n̄ju akā iyi á j̄i iku ḡa. ¹⁰ N̄juí í nya wa hai si iku dimi b̄ēb̄e, á n̄o ku nya wa má. Nt̄oi, à waa c̄o kp̄ãae á nyi ku nya wa má. ¹¹ In̄e taka n̄je ì waa sobi wa do kut̄o n̄je. Ilaaḥ á gba kut̄o iyi ine nkp̄o í ce na iri nwa, n̄o ku ce nwa did̄o ku ba ine nkp̄o ku saabue na iri nwa.

P̄olu í kpaasi ideí ilu ku b̄e

¹² Ide iyi í j̄ò à waa t̄oò fufu wee. Id̄o nwa wa je nwa s̄ēeda iyi is̄ēne nwa í má si wajui inei andunya ḡa, n̄o iyi í re m̄m n̄juí í je si waju n̄je. Kù n̄o kù je do muafiti. Mii ḡau b̄e fei, hai bi Ilaaḥi wa naa. Kù je do bisii aman̄e ḡa, amma do did̄oi Ilaaḥi. ¹³⁻¹⁴ B̄ēb̄ei si tia iyi à ce n̄je, a kù k̄o n̄je mii mmu ḡo bii kù je iyi ì cio ì gb̄o yaasee ḡau b̄e. Si aḡo iyi Laf̄ēe Jesu á nyi wa aa ka ȳk̄o ka t̄o fufu na iri n̄je. B̄ēb̄e m̄oi in̄e m̄o aa ȳk̄o ì t̄o fufu ḡa na iri nwa. Ì gb̄o yaasei ideu ih̄e keeke t̄a ḡa, amma ñ bi ì gb̄o yaasee ḡai mam mam.

¹⁵ Na saabui ideu ih̄ei í j̄ò ñ tako ñ dasi id̄o n b̄o bi tu n̄e ku ba ì ba did̄o ik̄o minji ḡa. ¹⁶ Ñ lasabu bii ñ wa n b̄o ikpa ilei Mased̄oni n yaa n ye n̄e, n̄o n nyi n ye n̄e má bii ñ wa n baa. B̄ēb̄ei aa sobim si is̄ēnem ḡa n b̄o ikpa ilei Zudee. ¹⁷ Si ide iyi ñ lasabuu, id̄o minjii ñ ce? Mà ì waa tamaa ḡa ñ ya n ni ñ wa n naa n̄o gbak̄a n kpaasi ide má n ni n kù wa n naa bei inei andunya ḡa à ya cei? ¹⁸ Si bei ì mà ḡa iyi Ilaaḥ í je ilu naane, ñ bi ì mà ḡa iyi n ci ya ni, ñ wa n naa n̄o n ni, n kù wa n naa má. ¹⁹ Nt̄o nt̄o, Jesu Kirisi amai Ilaaḥ, n̄ju iyi amu do Silasi do Tim̄otee à waa zo n̄jeu, kù naa do id̄o minji. Amma í naai do ide nt̄oi Ilaaḥ, ²⁰ n̄o kuw̄a ḡa iyi Ilaaḥ í ce fei í k̄o sīe. Na n̄ju na saabuei à waa ni, ami, à waa saabuò Ilaaḥ. ²¹ Ilaaḥi í j̄ò awae ḡa

fei à leeki si Kirisi dim dim ajɔ. Nɛui í nɔ í cica wa ikã. ²² Nɛui í ce si wa seedaε iyi wa nyisi iyi à jε tee, nɔ í da nwa si Hundee si idɔ ku jε nwa bei kaazigi.

²³ Ilaaã í jε seadam n kù bi n ba ηε ide ku gaabu ku ce. Na ηɔi í ce n kù nyi wa Kɔrenti. ²⁴ A kù bi ka jile ηηε ide gɔ do tilasi si naane ku dasi ηηε si na iyi í jò ì waa leeki dim dim ηa tã si naane ku dasiu, amma à bi ka ce icei awae ηa ajɔ ka mu ηηε inɔ didɔ.

2

¹ Nɛui í jò ì lasabu n maà n ti n naa bi tu ηε n naa n fɔ inɔ ηηε má. ² N kù bi n fɔ inɔ ηηε domi bii ì fɔ inɔ ηηε, yooi á tũ inɔm má bii kù jε inε iyi ì fɔ inɔ ηηεu. ³ Na ηɔi í jò ì tako ì kɔ ηηε tiau be wa do yaase beεbe. N kù bi n naa bi tu ηε, inε iyi hai bi tu ηei an ba inɔ didɔ, ì fɔ inɔm ηa. Ì wa n naane inε fei iyi bii inɔm í dɔ, inɔ didɔi inε feii. ⁴ Beεbei ì kɔ ηηε tiau wa do inɔ ku fɔ do cikãaju nkpɔ nkpɔ, kù jε n fɔ inɔ ηηε, ì bi i mà ηa zaka bei ì bi ηε í toi.

Iya kpa ide i kurara ηa

⁵ Si bei inε gɔ ηηε í fɔ inɔm, kù jε inɔi amu akãi í fɔ, ti inε feii. Walakɔ ì tamaa í sɪa n ni, inɔi inε gɔ ηηε ηai í fɔ, domi n kù bi n fɔ n lɔsi. ⁶ Amma í to beεbe, si bei inε nkpɔ ηηε í kpãa iju. ⁷ Í sɪa i kpa ide i kuraraε i mua gbugbã ηa ku ba inɔ ku fɔ nlau ku maà caa sie. ⁸ Na ηηu, ì wa n tɔɔ ηε, i ceaa bei á mà iyi ì bi ηηu ηa. ⁹ Na ηɔi í jò ì tako ì kɔ ηηε tia wa wo n cɔ laakai ηηε ku ba n mà bii í jε ì waa jirima fei ndee ηa. ¹⁰ Inε iyi ì kpa ide i kuraraε ηa, amu mɔ ì kpaa mbe baa do iyi kù jε amui í raraa. Nɔ ideu iyi ì kpa, ì kpaa i na iri ηηε si wajui Kirisi, ¹¹ ku ba Seetam ku maà zamba wa. Ntɔi, à mà sãa sãa iyi wa bi ku ce.

À jε igũ si kp̄ai Jesu Kirisi

¹² Iyi ñ to Torasi laabaau jiidai Kirisi ku sisi, ñ yɔɔ iyi did̄i Laf̄ei í c̄im kp̄a n ceò ice be. ¹³ Amma laakaim kù sũ s̄ε si bei n kù ye kpaasim Titee. Na ñai í j̄ò ñ t̄ɔ inei Torasi ña sukud̄ ñ ne ilei Mased̄ni.

¹⁴ Amma ka saabu Ilaā, domi í mu nwa gbugb̄a ka jeò igũ waati k̄ama fei si kp̄ai Kirisi. Wa ceò wa ice ku ba ku j̄ò inε ña a mà Kirisi, n̄ kum̄i Kirisiu ku fangaa bii fei bei inún̄i tulare í ya fangaa.

¹⁵ Nt̄i, si wajui Ilaā à yei bei inún̄i did̄i Kirisi, bi inε ña iyi à ba faaba, do bi woo b̄o nfe ku ce ña. ¹⁶ Bi inε ña iyi à waa b̄o bi ku ce nfe, inún̄i ikui iyi wa bí iku. Bi inε ña m̄o iyi à waa ba faaba, inún̄i kuw̄ei iyi wa na kuw̄ε. Yooi í to ku ce dimii iceu be. ¹⁷ A kù je bei inε ḡo ña iyi à waa sisi idei Ilaā do ibo na fia. Amma si na iyi í j̄ò Ilaāi í be wa wa, ññui í j̄ò à waa f̄o ide dee dee na anu ak̄a iyi à ce do Kirisi, kù je do muafiti.

3

Amaace ña iyi aa sisia inε ña akabuu tit̄o

¹ Ide iyi à f̄o nseiuh̄ í ye bei à waa t̄ɔ fufu máí? Awa m̄o à ne bukaatai ka naa bi tu ñε do tia iyi á sisi ññε yaase nwai, bei inε ḡo ña à ya ce? Mà ka t̄ɔ ñε i k̄o nwa dimie ñai. ² Inε taka ññei ì je bei tia nwa iyi à k̄o si id̄o nwa. Í ye ñai bei tia iyi inε fei í mà wa cioε. ³ Kookoosu ññε wa nyisi nt̄o nt̄o iyi in̄ei í je bei tia iyi Kirisi í k̄o na ice nwa iyi à ce si in̄o ññε. Tiau, kù je do biikii à k̄ɔ, amma do Hundei Ilaāi à k̄ɔ, ññu iyi í je icui kuw̄ε. Kù je si kutai à k̄ɔ, si id̄o amane ñai.

⁴ Naane nɛɛui à ne si wajui Ilaaɔ do saabui Kirisi.
⁵ Ntɔi, a kù to ara nwa ka ni à ce ngɔgɔ do ara nwa. Mii iyi à yɔkɔ à waa ce fei, hai bi Ilaaɔi wa naa, ⁶ domi nɛɛui í mu nwa gbugbã ka jɛð amaacee ɛɛ ɛa ka sisia ine ɛa akabuu titɔ. Akabuuu kù waa ce ice do wooda iyi à kɔu, bi kù jɛ do Hundei Ilaaɔ. Wooda iyi à kɔu í ya jò ine ku kui, amma Hundei Ilaaɔi í ya na kuwɛei.

⁷ Waati iyi à kɔ woodau akã akã si kuta, amboei Ilaaɔ í má inya. Amboeu í jò wajui Moizi wa daana hee inei Izireli ɛa à mɔngɔ ku kãsiɛ iju. Do nɛɛu fei, amboeu í na í tã. Bii í jɛ wooda iyi í jò ine ɛa à kui í naa do dimii amboe beɛbe, ⁸ amboei ice iyi Hundei Ilaaɔ wa ce kaa re beɛbe? Ntɔ ntɔ á re. ⁹ Icei wooda iyi í ya ye taalei ine ɛa í ne amboe, amma ti ice iyi í jò ine ɛa à jɛ dee dee si wajui Ilaaɔ í roo hee bii í jì.
¹⁰ Aa ka yɔkɔ ka ni mɔm amboe iyi wa má inya tako kù to ngɔgɔ do ti nsei iyi í la í roo. ¹¹ Ntɔi, bii mii iyi kaa kpɛ í ne amboe, zaka beirei amboei mii iyi á ya maa wɛɛ do ajɔ fei á la ku to.

¹² À waa fɔ ide do naane si na iyi í jò à ne kpãa ku cɔu ihɛ. ¹³ A kù jɛ bei Moizi iyi í bii fuugesɛ ku ba inei Izireli ɛa a maà ye waati iyi amboeu í sekɛɛ hai si wajuɛ. ¹⁴ Amma à lele idɔ nɛɛa a kù yɔkɔ a kù gbɔ yaaseɛ. Baa do nnyi fei bii à waa cio tiaí akabuu sintei idei Ilaaɔ, í yei bei fuugesɛu í kɔ í wa be. Nɔ fuugesɛu kaa nya bii kù jɛ à dasi Kirisi naane.
¹⁵ Baa nnyi má, waati iyi inei Izireli ɛa à waa cio tiaí iyi Moizi í kɔ fei, í ya ye bei fuugesɛu wa ganji ɛa a gbɔ yaaseɛi. ¹⁶ Amma kukɔi idei Ilaaɔ wa fɔ í ni, waati iyi ine í kpaasi idɔɛ í sinda si Lafɛɛ, waati beɛbei fuugesɛu á nya. ¹⁷ Nɔ wee, Lafɛɛu, Hundei. Tengí bii Hundei Lafɛɛ í wa, tengí bei ara ku ne í ya

wa. ¹⁸ Fuugeseu kù wa si waju nwa má nõ inε ηa à ya maa ye amboei Lafēε si wai bei si digi, nõ amboeε iyi à waa cõu, nηui wa kpaasi wa ku ba ka jõõ, nõ í ya maa kõõsii waati kãma fei si wa. Iceu bε, Hundei Lafēei wa coo.

4

Amanii Hunde iyi í wa si wa

¹ Ilaaõí í da nwa iceu si awõ na jiidau ku jεε. Nηui í jõ a kù mõngõ munya. ² À nyõ daai anyõ ηa iyi inε ηa à ya ce si asii. A kù wεε do baai bisi laalõ, a kù kpaasi ide ntõi Ilaaõ ibo. Amma à jõ inε ηa à waa mà ntõu sãa sãa ku ba inε fei ku mà si idõε awa ilu ntõ ηai si wajui Ilaaõ. ³ Baa do iyi à waa sisi laabaau jiidau dee dee, inε gõ ηa a ci ya gbõ yaaseε, amma inε ηa iyi aa ce nfe aηa akãi a ci ya gbõ yaaseε. ⁴ Inε ηau a kù dasi naane si na iyi í jõ Seetam, lafēei andunyau í nya laakai nηa. Í nya laakai nηai ku ba a maà ye inya kumái laabaau jiidau. Laabaau jiidau wa nyisi wa amboei Kirisii, iyi í je Ilaaõ takae. ⁵ Do ntõ, a kù waa waazo idei iri nwa. Si waazo nwa à waa fõ iyi Jesu Kirisii í je Lafēε nõ awa mõ à je woo ce ice nηε ηa na iriε. ⁶ Ilaaõí í ni, inya kumá ku ce si aninii ilu kuku, nηui í nõ í da nwa si inya kumáε si idõ nwa ku ba ka mà amboeε. Amboei Ilaaõui à waa ye si wajui Kirisii.

⁷ Amma awa iyi à ne amani nlau ihē, à yei bei cakai amà ku ba kulai gbugbãu ku je ti Ilaaõ, ku maà je ti awa taka nwa. ⁸ À yõyõ wa do ijuukpã ikã ikã fei, amma a kù ku. À biti amma a kù mõngõ. ⁹ Inε ηa à kpã wa iju, amma Ilaaõ kù kõsi wa. À keke wa, amma a kù kpa wa. ¹⁰ Ajõ fei si wahalau ihē í yei bei à waa

ba ikpě nwa si ikui Jesu bii à waa bọ fei ku ba a ye kuwεεε si ara nwa. ¹¹ Ntɔi, baa do iyi à wεε fei, si anui ikui à ya ka wa waati kāma fei na irii Jesu, ku ba a ye kuwεεε si ara nwa. ¹² Bεεbei awa si anui ikui à wa, amma inε, kuwεεi í je tu ηε.

¹³ Naanε ku dasi nwa í ye bei ti inε iyi í kọ si kukɔi idei Ilaađ í ni, ñ dasi naanε, na ηɔi í jò ñ wa n fɔ ide. Na nηu, awa mɔ, si na iyi í jò à dasi naanε, nηui í jò à waa fɔ. ¹⁴ À mà do ntɔ, inε iyi í jì Lafēε Jesu hai si bale, á jì wa do Jesu ajɔ nɔ kú jò awaε ηa ka kò si wajuε. ¹⁵ Na iri nηei à waa temuað mii ηau ihē fei ku ba inε ηa iyi à ba didōi Ilaađu, akpɔ nηa ku ya maa kōsi nɔ a ya maa saabue ntɔ ntɔ, domi bεεbei aa nyisið amboεε.

Ka je kuwεε do naanε ku dasi

¹⁶ Nηui í jò a kaa ka mɔngɔ munya. Baa bii ara nwa wa gbo, hunde nwa í ya maa wεε titɔi do ajɔ fei. ¹⁷ Ijuukpā keeke iyi à waa ye si nsei u ihē wa ce nwa sɔɔlui amboe iyi ci ya tãi iyi í la í re ijuukpāu. ¹⁸ Ntɔ ntɔ laakai nwa kù wa si mii iyi iju wa ye, í gbe si mii iyi kù waa ye. Mii iyi iju wa ye ci ya kpe, amma mii iyi kù waa ye í ya wεei do ajɔ fei.

5

¹ Arai í je bi ku wai hunde nwa si ileu ihē. Nɔ à mà bii ara nwa í ku, Ilaađ í jile nwa bi ku wa lele iyi nηu takae í ce, kù je amanε. Bi ku wau á maa wεei do ajɔ fei. ² Nɔ à wasi ku wewea si na iyi í jò hunde nwa í bi ku dasi bi ku wai leleu bei amanε í ya dasi ibɔ. ³ Í bi bεεbei domi bii à dasi, hunde nwa kaa wεε hai nε bi ku wau. ⁴ Ntɔ ntɔ, si waati iyi à wa si arau ihē à waa wewea à waa nε bei inε iyi aso wa wɔɔ. Kù je

à bi ka wεε hai ne ara amma à bi a da nwa si ara titōi leleu, ku ba kuwεεu ku kpa irii mii ηa iyi í je ti iku. ⁵ Ine iyi í jile nwa mii ηau ihē nηui í je Ilaaō. Nηui í mu nwa Hundee bei kaazigi.

⁶ Nηui í jò à ya ka ne wōkō ajò fei baa do iyi à mà si waati iyi à wa si arau ihē à jìò bi ku wai Lafēε. ⁷ À waa ce isεεne nwa na naane ku dasi, kù je na mii iyi à waa ye. ⁸ Ntò ntò à ya ka ne wōkō. Amma iyi à bi í re fei ndεε nηui í je ka jò arau ihē ka bò bi Lafēε ka maa wa bi tεε. ⁹ Nηui í jò à waa ce kookaai ka ce iyi á dōa Lafēε si, bii í je à wεε si arau ihē walakò bii à ku. ¹⁰ Í sīa ka ce iyi á dōa si domi kù ne bei aa ka ce iyi a kù leekī si wajui Kirisi ku kiiti wa awa fei, nò ku sāa ine fei si bei kookoosu iyi í ce si kuwεεε í to, bii laalò, bii í nò í je jiida mòi.

Kirisi í jò à dō do Ilaaō

¹¹ Ilaaō í mà wa sāa sāa, nò beεbe mòi ñ tamaa inje taka nηe ì mà wa ηa. Si na iyi í jò à mà beεrei Lafēε. À waa de ka kāmia ine ηai. ¹² Kù je à waa tō fufu bi tu ηε. Amma à waa bi i ba yaase bei aa ce i wεεò inò didō ηai na iri nwa. Beεbei aa ba bei aa jea ine ηa iyi à waa tō fufu na mii ηa iyi à waa ye nηu akā, nò à fūsi iyi í je ti idòu awò. ¹³ Bii à waa ce wa sūmu, na Ilaaōi. Bii à nò à waa ce wa ilu laakai ηa mòi, na iri nηei. ¹⁴ Kubii Kirisii wa nèò wa. Si na iyi í jò à mà ine akāi í ku na ine fei, à nò à mà iyi ine feii í ne ikpē si ikuε. ¹⁵ Í kui na ine fei ku ba ine ηa iyi à wεε si hunde a mà wεε na irii aηa taka nηa má, í gbe na irie, nηu iyi í kú nò í jì na iri nηa.

¹⁶ Na nηu, bebei a kaa ka cò iyi à waa yeò iju si amanε nηu akā. Baa bii beεbei à tako à cea Kirisi wo, nsei a kaà ka ce beεbe má. ¹⁷ Bii ine gò í ne anu akā do

Kirisi í jε inε titō. Mii ndii tako ηau à lɔ, nɔ wee mii titō ηai à sāsi wa. ¹⁸ Mii ηau ihē fei icei Ilaađi, nηu iyi í jò à dō do nηu na saabui Kirisi, nɔ í be wa ku ba awa mɔ ka jò inε ηa a dō do nηu. ¹⁹ Ntɔ ntɔ, na saabui Kirisii Ilaađ í jò inε ηa à dō do nηu. Í kpa idei kurara nηa kù waa dooae má, nɔ í jile nwa ice ka sisia inε ηa bei aa ce a dō do nηu.

²⁰ Na nηu, à jε woo bei Kirisi ηa. Í yei bei Ilaađ takaei wa ba ηε ide ku fɔ hai bi tu wa nɔ à waa tɔɔ ηε do irii Kirisi, i jò i dō do Ilaađ ηa. ²¹ Kirisi, nηu iyi kù ce dulum kãma, nηui Ilaađ í kãa dulum du wa ku ba ka jε dee dee si wajuε na anu akã nwa iyi à ce do Kirisi ajɔ.

6

¹ Awa iyi à waa ce ice do Ilaađ ajɔ, à waa tɔɔ ηei i maà jò didō iyi Ilaađ í ce nηεu ku ce nfe. ² Si tiaí ideí Ilaađ à kɔɔ à ni,
Ilaađ í ni,

Ñ gbɔ kutɔɔε nɔ ñ jεε si waati jiida.

Ñ sobie si ajɔi faaba.

To, nseií í jε waati jiida, nnyii ajɔi faaba.

³ A kù waa bi inε gɔ ku ye taalei ice nwa. Nηui í jò a kù waa ce ngɔgɔ iyi á dasi inε kurara. ⁴ Amma si kookoosu nwa fei à waa bi kuwεε nwa ku nyisi iyi à jε woo ce ice jiida Ilaađ ηa. À waa temua ntɔ ntɔ si wahala do si are do si ijuukpã. ⁵ À tε nwa kpɔtɔɔ à dasi wa piisɔɔ, nɔ inε ηa à dede gidi si wa amma si fei ndεε à yɔkɔ temua. À ya ka ce ice hee ka gbεεji, à ya ka wɔ njoo, nɔ à ya ka dī anu. ⁶⁻⁷ À waa nyisi iyi à jε woo ce icei Ilaađ ηa do kuwεε jiida nwa, do kumà nwa, do suuru nwa, do jiida ku jε nwa, do kubi hai

nɛ muafiti nwa, do idei ntɔu ku waazo. Nɔ gbugbāi Ilaaɔ do icɛ iyi Hundee wa ce si wa wa nyisi iyi à jɛ woo ce icɛɛ ɲa. Dee dee ku jɛi í jɛ nyauɪ igũ nwa iyi à ya ka jaò nɔ ka kɔò ara nwa. ⁸ À ya ka temuai bii inɛ ɲa à mà bæɛɛ nwa walakɔ bii à waa nya fũne nwa. Bɛɛbɛ mɔi à ya ka temua bii à waa fɔ jiida nwa walakɔ bii à waa fɔ laalɔ nwa. À waa cɔ wa bei woo sɔ ibo ɲa baa do iyi à waa fɔ ntɔ fei. ⁹ À waa cɔ wa bei a kù mà wa, baa bii inɛ fei í mà wa sãa sãa. À waa cɔ wa bei inɛ ɲa iyi à kasãm, amma hee nsei à wɛɛ si baani. À kpã wa iju ntɔ ntɔ, amma a kù kpɔ wa. ¹⁰ À waa cɔ wa bei ilu inɔ ku fɔ ɲa, amma à ya ka maa nɛ inɔ didɔi waati kãma fei. À waa cɔ wa bei ilu are ɲa, amma à waa mua inɛ nkɔɔ amani. À waa cɔ wa bei a kù nɛ ngɔgɔ, amma à nɛ fei ndɛɛ.

¹¹ Inɛ inɛi Kɔrenti ɲa, à sɔ ɲɛ ide ntɔ iyi í wa si idɔ nwa fei. Idɔ nwa í nɛ kubi nɲɛ jiida jiida. ¹² Kubi nwa kù kaye si gãme nɲɛ, amma inɛi i kù na wa ara. ¹³ Na nɲu, i ce nwa bei awa mɔ à waa ce nɲɛ. Ñ wa n ba ɲɛ ide ku fɔ bei amam ɲa, i jò i bi wa jiida jiida ɲa.

I mà nɛ anu tɔɔsi do hai dasi Jesu naane ɲa

¹⁴ I mà nɛ anu tɔɔsi do hai dasi Jesu naane ɲa domi i kù jɔ ɲa ɲa. Bɛirei jiida do laalɔ á ce ku tɔtɔ. Mà bɛirei inya kumá do ilu kuku á ce ku tɔtɔ. ¹⁵ Bɛirei Kirisi do Seetam aa ce a gbɔ si nɲɛ. Mà mii woo dasi Jesu naane do hai dasi naane à nɛ si gãmei nɲɛ. ¹⁶ Bɛirei bi ku wai Ilaaɔ do iwɛ ɲa á ce ku tɔtɔ. Awai à jɛ bi ku wai Ilaaɔ, nɲu iyi í jɛ icui kuwɛɛ. Nɔ nɲu takɛ í fɔ í ni,
An wɛɛ do aɲa nɔ awaò ɲa ka maa nɛ.

An je Lafɛɛ nɛɛ nɔ aa je inem ɛa.

¹⁷ Na ɛɔi í jò Ilaaɔ́ í nyi í ni má,
I fa ara nɛɛ hai bi tu ɛa nɔ i jìò ɛa ɛa.
I maà má kəkəi mii iyi í riisi ɛa.
Bii ì waa ce beɛbe ɛa an gba ɛe.

¹⁸ An je baa nɛɛ.

Nɔ inɛ mɔ aa je ama ineməkɔ do ama inaabom ɛa.
Mii iyi Ilaaɔ́ ilu gbugbã fei í fɔ mbe.

7

¹ Baakɔɔm ɛa, kuwãu ihɛ fei tutu wai. Na nɛɛ, ka jò idɔ nwa ku má sãa sãa si mii fei ku ba ara nwa do idɔ nwa ku maà nɛ taale kãma, nɔ kumá nwa ku ma kɔɔsi si Ilaaɔ́ nɔ ka màò beɛɛɛ.

Inɔ didɔi Pɔlu

² I jò ì nɛ kubi nwa ɛa. A kù raraan inɛ gɔ, a kù beje kuwɛi inɛ gɔ, a kù nɔ a kù taki inɛ gɔ. ³ N kù wa n fɔ beɛbe na n ye taale nɛɛ. Ntɔi, si bei ì fɔ tã, à nɛ kubi nɛɛ si idɔ nwa, baa bii í je si kuwɛɛ wala si andei ikui.

⁴ N wa n naane ɛe ntɔ ntɔ, nɔ ì wa n tɔɔ fufu na iri nɛɛ si mii fei. N ba gbugbã na iri nɛɛ nɔ inɔm í dɔ́ í caa si ijuukpã nwa fei.

⁵ Ijuukpãu í jò a kù sɔmi waati iyi à to ilei Masedɔni. À ba ijuukpã ikã ikã baa yooma fei. À ya ka ba ija hai waduude nɔ si idɔ nwa njo wa mu wa. ⁶ Amma Ilaaɔ́, nɛɛ iyi wa mua ilu inɔ ku fɔ ɛa gbugbã, í jò kunnai Titee í mu nwa gbugbã. ⁷ Kù je kunnai nɛɛ akã ì mu nwa gbugbã, amma iyi í ni má inɛ taka nɛɛ ì mua nɛɛ gbugbã ɛa. Í nɔ í sɔ wa bei ì waa bi ku yem ɛa ntɔ ntɔ, do bei ì nɛ inɔ ku fɔ ɛa, do bei ì nɛ kubim ɛa jiiida. Ideɛu í jò inɔ didɔm í kɔɔsi hee í caa.

⁸ Na n̄ɔi í j̄ɔ baa bii tia iyi ñ k̄ɔ n̄ɛ í f̄ɔ in̄ɔ n̄ɛ, n k̄u n̄ɛ in̄ɔ ku f̄ɔ do iyi ñ k̄ɔ. Ñ tako ñ n̄ɛ in̄ɔ ku f̄ɔɛ si waati iyi ñ ye í f̄ɔ in̄ɔ n̄ɛ si waati keeke ḡɔ. ⁹ Amma nsei in̄ɔm í d̄ɔ. K̄u j̄ɛ na iyi í j̄ɔ ñ f̄ɔ in̄ɔ n̄ɛ, amma si na iyi í j̄ɔ in̄ɔ ku f̄ɔ n̄ɛ í j̄ɔ ñ k̄paasi daa ña. B̄ɛɛɛi í ce si na iyi í j̄ɔ Ilaaɔ́ í ceò in̄ɔ ku f̄ɔ n̄ɛ ice. Na n̄ɛ, a k̄u ce n̄ɛ laal̄ɔ k̄ama. ¹⁰ Nt̄ɔ nt̄ɔ, in̄ɔ ku f̄ɔ iyi Ilaaɔ́ wa ceò ice í ya j̄ɔ in̄ɛ ku k̄paasi daaɛ n̄ɔ ku ba faaba. Dimii daa ku k̄paasi b̄ɛɛɛ i kaa ni, bii ñ mà. Amma in̄ɔ ku f̄ɔi andunya í ya bí ikui. ¹¹ Ilaaɔ́́ í ceò in̄ɔ ku f̄ɔ n̄ɛu ice, n̄ɔ i c̄ɔ ribaɛ nsei ña. I c̄ɔ zaka bei in̄ɔ ku f̄ɔu í j̄ɔ ñ ce laakai ña ñ ce himma ñ k̄ɔ ara n̄ɛ ña. N̄ɔ í j̄ɔ in̄ɔ n̄ɛ k̄u waa d̄ɔ wo n̄ɔ ñ waa ce n̄ɔ ña, ñ k̄p̄a woo ce laal̄ɔu iju ña. N̄ɔ í j̄ɔ ñ bi i yem má ña n̄ɔ ñ n̄ɛ kubim ña. Si fei nd̄ɛɛ ñ nyisi iyi ñ má si ideu ña.

¹² Na n̄ɛ, bii ñ k̄ɔ n̄ɛ tiau wa, n k̄u k̄ɔ na in̄ɛ iyi í ce laal̄ɔu n̄ɛ ak̄ã, walak̄ɔ na in̄ɛ iyi í cea laal̄ɔu n̄ɛ ak̄ã. Amma ñ k̄ɔi ku ba i mà s̄ã s̄ã ña si wajui Ilaaɔ́ iyi ñ n̄ɛ kubi nwa nt̄ɔ nt̄ɔ ña. ¹³ Na n̄ɔi í j̄ɔ à ba gbugb̄ãu.

K̄u n̄ɔ k̄u j̄ɛ gbugb̄ã n̄ɛ ak̄ã à ba, amma iyi í re m̄ɔm, à ye iyi Titee í w̄ɛɛò in̄ɔ did̄ɔ si na iyi í j̄ɔ in̄ɛ fei ñ t̄ũ in̄ɛ. N̄ɛu bei í j̄ɔ in̄ɔ did̄ɔ nwa í k̄ɔsi má. ¹⁴ Baa bii ñ t̄ɔ fufu keeke bi t̄ɛ na iri n̄ɛ wo, i k̄u dasim anȳɔ ña, domi si bei ide ña iyi à s̄ɔ n̄ɛu fei nt̄ɔi, b̄ɛɛɛ m̄ɔi Titee í ȳɔ iyi fufu ku t̄ɔ nwa si nt̄ɔi. ¹⁵ Kubi n̄ɛ iyi Titee í n̄ɛ wa k̄ɔsi si bei wa ye gigi iyi in̄ɛ fei ñ jirim̄ɛ n̄ɔ ñ gbaa ña do b̄ɛɛɛ nla nla. ¹⁶ Ñ n̄ɛ in̄ɔ did̄ɔ do iyi an ȳɔk̄ɔ n̄ɔ dasi n̄ɛ naan̄ɛ si mii fei.

8

I ce amua do in̄ɔ did̄ɔ

1 Inɛ kpaasim ɲa, à bi i mà ɲa bei Ilaaɗ í cea igbei inɛi Jesu ɲa iyi à wa ilei Masedɔni didɔ. 2 Anɔai à ye laakai ku cɔ si ijuukpã jiiida. Amma inɔ didɔ nla ɲa í jò à ce amua ɲa do inɔ akã, baa do iyi are ɲa í la. 3 N̄ jé sɛɛda iyi à na do idɔɔbi ɲa zaka bei à yɔkɔ, nɔ à na mɔm nii hee í re zaka bei a kù waa tamaaɔ. 4 À mante wa ntɔ ntɔ à ni ka jò anɔa mɔ anɔa a na sobii anɔa na irii woo dasi naane ɲa iyi à wa ilei Zudee. 5 À ce í re baa zaka bei à waa tamaa. Sinte titã à na Lafɛɛ ara ɲa, à bei à na awa mɔ ara ɲa do idɔɔbii Ilaaɗ. 6 Nɲui í jò à tɔɔ Titee ku naa bi tu ɲe ku na ku sobi ɲe si bei í tako í sintiɛ, ku ba inɛ mɔ i tambɔ ice jiiidau be ɲa. 7 Fei ndɛɛ í caa si ɲe, hai naane ku dasi do ide ku fɔ do kumà, do himma ɲe si mii fei, do kubi nwa iyi ì ne ɲa. Nɲui í jò à bi ice jiiidau be mɔ ku caa si ɲe. 8 Kù je woodai ñ wa n na ɲe, himmai inɛ gɔ ɲai ñ wa n sɔ ɲe ku ba ku mu ɲe kpãa iyi á jò inɛ ɲa a yɔɔ iyi kubi ɲɛu ntɔi. 9 Ì nɔ ì mà didɔi Lafɛɛ nwa Jesu Kirisi ɲa, ɲɲu iyi í tako í je ilu amani, nɔ í ce araɛ ilu are na iri ɲe ku ba areu ku ce ɲe ilu amani ɲa. 10 Si ideu ihɛ ikɔi ñ wa n na ɲe. Hai icí inɛi ì je inɛ sinte ɲa si iceu. Kù je si kuceɛ ɲɲu akã, amma sinte inɛi ì dasi idɔ i coo ɲa. Inɛi í sɛa i temua i mɔsiɔ iceu ɲa. 11 Na ɲɲu, i hanya si beɛbe nsei i kpa irii iceu ɲa. Si bei ì dasi idɔ ntɔ ntɔ ì sintiɛ do himma ɲa, beɛbe mɔi á sɛa i tambɔɛ ɲa do himma si bei kune ɲe í to. 12 Bii ì na do inɔ akã, Ilaaɗ í ya gbai. Zaka bei ì nei í ya cɔ, nɔ baaɛ ci ya wa si iyi ì kù ne ɲa. 13 N kù bi ti inɛ mɔ ku na ku maa gaizia ɲe na faabai inɛ gɔ ɲa, amma í sɛa kune ɲe do tu ɲa ku mungã. 14 Si nsei, kune ɲe í la. Na ɲɲu, aa yɔkɔ i sobi inɛ ɲa iyi à wa si are. Nɔ ajɔ iyi inɛ mɔ ì na ì

wa si are, bii kunɛ nɔa í la, aɔa mɔ a sobi nɛ. Bɛɛbei kunɛi inɛ fei á maa munga. ¹⁵ Bɛɛbei kukɔi idei Ilaaɔ í fɔ í ni,
Inɛ iyi í kó mana í kpɔ, kù re gũa.
Inɛ mɔ iyi í ko keeke, kù gaizia gũa.

Inɛ ɔa iyi à bɔ amuaɔu ku gba wa

¹⁶ N̄ wa n saabu Ilaaɔ, nɔu iyi í jò Titee í bi nɛ bei aɔa taka nwa à bi nɛ. ¹⁷ Waati iyi n̄ tɔɛ ku naa bi tu nɛ í jɛsi idem tengi bɛ gbakã, nɔ nɔu takɛ í dasi idɔ mɔ wo ntɔ ntɔ ku naa bi tu nɛ hai a kù s̄ɔ. ¹⁸ Nɔ à waa bɛ inɛ nwa gɔ wa do nɔu takɛ ajɔ, inɛ iyi igbei inɛi Jesu ɔa fei à waa saabu na icei laabaau jiidau iyi wa ce. ¹⁹ İyi í re m̄m, igbei inɛi Jesu ɔa à cicɛ ku si wa si isɛɛnɛ nwa ka naaɔ amuaɔu wa. Iceu à waa cooi ka naɔ Lafɛɛ takɛ amboe nɔ ka nyisiò iyi à nɛ idɔ jiidɔ ka sobiò inɛ ɔa.

²⁰ À waa ce kookaai ku ba inɛ gɔ ku maà yɛ taale nwa na fia nlau ihɛ ku muɛ iyi à da nwa si aɔɔ. ²¹ Ntɔ ntɔ, à waa bi ka ce mii iyi í s̄ɔa, ku maà jɛ si ijui Lafɛɛ nɔu akã, amma do bi amanɛ ɔa fei.

²² À waa bɛ ɔa do inɛ nwa gɔ má, inɛ iyi à cɔ laakaie isɛ fɛɛfelo, à nɔ à yɛ í jɛ ilu himma si ice nkpɔ. Amma nsei himmaɛ í k̄ɔsi domi wa naanɛ nɛ ntɔ ntɔ. ²³ Inɛ ɔa iyi à bɛ si nɛ ɔa wee. Titee nɔui í jɛ minjisiám iyi wa bam ice ku ce bi tu nɛ. Inɛ ɔa mɔ iyi aa suu wa, aɔai à jɛ woo bei igbei inɛi Jesu ɔa nɔ à jɛ inɛ ɔa iyi à waa na Kirisi amboe. ²⁴ Na nɔu, i nyisi ɔa iyi ì bi ɔa ɔa ntɔ ntɔ, ku ba igbei inɛi Jesu ɔa a mà iyi à nɛ kpáa ka tɔɔ fufu na iri nɛ.

9

Sobi iyi aa sambaa woo dasi naanɛ ɔa

1 Kù jεem tilasi n kɔ nηε tia wa na sobi iyi á je ti woo dasi Jesu naane ηa iyi à wa ilɛi Zudee. 2 Ñ wa n fɔ bεεbei si na iyi í jò ñ mà kubi jiida nηε nɔ ñ tɔɔ fufu na iri nηε bi inɛi Masedɔni ηa ñ ni inηε woo dasi naane ηa iyi ì wa ilɛi Gerɛsi ηa ì tã sɔɔlui sobiu hai icɪ ηa. Himmã nηε í dasi inε nkpɔ nηa kookaai. 3 Do nηu fei, ñ wa n bε si ηε inε nwa ηau ihẽ wa ku ba fufu ku tɔɔ nwa na iri nηε ku maà je ngbε si ideu ihẽ. Ñ bi i wεεɔ sɔɔlu ηa si bei ñ fɔu. 4 Bii kù je bεεbε, bii inɛi Masedɔni gɔ ηa à sim wa, nɔ à na à ba i kù ce sɔɔlu ηa, naane nwa iyi à nε si ηε á kpaasi anyɔ. Aa fɔ ideɪ inηε má? 5 Na ηɔi í jò ñ yɔɔ iyi í sɪa n tɔɔ kpaasi nwa ηau ihẽ a cuaam wa bi tu ηε a ceɔ sɔɔlui amua jiida iyi ì wãu tã ηa. Si bεεbε á maa jilɛi hee n maa n to wa, nɔ ku nyisi iyi ì waa na do inɔ akã ηa, kù je do tilasi.

6 I kù mà ηa, inε iyi í gbẽ keeke, keekei í ya da? Inε mɔ iyi í nɔ í gbẽ í la, nla nlaɪ í ya da. 7 Na nηu, í sɪa inε fei ku na bei í dasi idɔ, ku maà ti ku je do tilasi walakɔ do weewea, domi inε iyi wa na do inɔ didɔi Ilaaɔ í bi. 8 Ilaaɔ á yɔkɔ ku jò didɔ ikã ikã fei ku caa si ηε ku ba i nε fei ndεε do ajɔ fei ηa. Si bεεbei aa ba bukaatai mii iyi ì bi fei ηa, hee ku gbe nηε nla nla i ceɔ icε jiida fei ηa. 9 Bεεbei kukɔi ideɪ Ilaaɔ wa fɔ í ni,

Ilaaɔ í kpɛa ilu are ηa amaniε do inɔ akã.

Inɔ akãε kaa tã baa ajɔ gɔ.

10 Ilaaɔi í ya na woo gbẽ dimi nɔ ku jò ku so jiida ku je mii iyi á je. Nηu mɔi á mu nηε gbugbã i ceɔ amuau ηa. Amuau á yei bei dimi iyi ì waa gbẽ ηa, nɔ Ilaaɔ ku jò icε jiida nηeu ku kɔɔsi jiida. 11 Á na ηε amani ikã ikã fei iyi á to i ya ceɔ amua ηa do inɔ didɔ.

Nɔ inɛ nkpɔ á saabu Ilaaɔ na amua nɛɛ iyi aa ka na ɲau. ¹² Ntɔ ntɔ, ice iyi ì waa ce ɲa wa wɔa bukaatai woo dasi naanɛ ɲa jiiɗa. Amma kù jɛ baa iyi bɛ nɲu akã. Á jò inɛ nkpɔ ku saabu Ilaaɔ. ¹³ Amuau á dɔa inɛ ɲa si hee ku jò a maa saabu Ilaaɔ do yaase bei ì waa jirimae ɲa. Ilaaɔ ku jirima nɛɛi wa nyisi iyi ì dasi laabaau jiidai Kirisi naanɛ ɲa. Nɔ aa nyi a saabuɛ má do yaase bei ì ce ikpɛi amani nɛɛ do inɔ akã inɛò inɛ ɲa iyi à gbe fei. ¹⁴ Aa ce nɛɛ kutɔɔ do kubi nla nla na irii didɔ nlaui ihɛ iyi Ilaaɔ í ce nɛɛ. ¹⁵ Ka saabu Ilaaɔ na amuae iyi í kpeɔò kufɔ do gɛɛ.

10

Pɔlu wa kɔò arae na icɛɛ

¹ Amu Pɔlu, amu takam nii ñ wa n fãa ɲɛ, amu iyi à ni ñ ya n kaye aram bii ñ wa bi tu ɲɛ, bii ñ jìò ɲɛ nɔ n ba ɲɛ ide ku fɔ do kulele. Amma do daa didɔi Kirisi do jiiɗa ku jɛɛi ñ wa n tɔɔ ɲɛ ideu ihɛ. ² I maà tilasim n ba ɲɛ ide ku fɔ do kulele waati iyi an na n to wa bi tu ɲɛ, domi bɛɛbei ñ dasi idɔ n cea inɛ gɔ ɲa iyi à waa ni idɔɔbii ara nwai à waa ce. ³ Ntɔi, à wa si ara, amma a kù waa jabu do idɔɔbii ara. ⁴ Jɛɛi igũ ɲa iyi à waa jabuò kù jɛ ti andunya, amma gbugbãi Ilaaɔi iyi á jò ka kɛkɛ bindi ɲa ka kpaò irii lasabui kurarai amanɛ ⁵ do dimii ara ku so iyi inɛ ɲa à nɛ fei à waa jãò ide ntɔi Ilaaɔ. Nɔ do nɲui à waa kãmiaò lasabu fei ku ba a jirima Kirisi. ⁶ Á nɔ à tã sɔlu ka kpã inɛ ɲa iyi a kù waa jirima ideu fei iju waati iyi ì na ì waa jirimae dee dee ɲa.

⁷ I jò i cɔ mii ɲa iyi ì waa yɛ si waju nɛɛ. Bii inɛ gɔ í mà kam kam iyi nɲu í jɛ ti Kirisi, ku mà si idɔɛ iyi bɛɛɛ mɔi awa mɔ à jɛ ti Kirisi. ⁸ Lafɛɛ í mu nwa

yiiko ku ba ka mu nɛ gbugbā, kù jε ka kεkε nε. Nɔ baa bii fufu ku tɔɔ nwa í la keeke na yikou n kaa n yε anyɔ. ⁹ N kù bi a ni ñ wa n da zigi nɛ do tiam nɔ. ¹⁰ Ntɔ ntɔ, inε nɔ à ya ni tiam í lele nɔ í gaabu, amma bii ñ wa inɔ nɛ n ci ya nε gbugbā, ide ku fɔm ci ya nε bεεε. ¹¹ Inε iyi wa fɔ bεεε í s̄a ku mà iyi ihě. Do yaase bei à waa kɔ si tia nwa bii a kù wa bε, do yaase bεεε m̄i kookoosu nwa á yε waati iyi aa ka wa bi tu nε.

¹² Ntɔi, a kaa ka jε ka wā ara nwa do inε nɔ iyi à ya maa so ara nɛ lele hee ka jɔ nɔ. Inε nɛ nɔ nɔ a kù nε bisi domi à so ara nɛ í baa í jε mii ku wā nɛ, nɔ à ya maa wā nɛ aɲa duusɔ. ¹³ Amma awa, a kaa ka tɔɔ fufu si mii iyi a kù nε kpāa ka tɔɔ fufu. Si icε iyi Ilaaɔ í jile nwa ku cei aa ka tɔɔ fufu, nɔ inɛ i jε ribai icε nwa. ¹⁴ Ntɔ ntɔ, awai à naa nɛ laabau jiidau wa. Bii kù jε bεεε wo, a kaa ka nε kpāai fufu ku tɔɔ. ¹⁵ Si bεεε, a kù waa tɔɔ icεi inε gɔ fufu. Amma à waa cɔ kpāa, si bei naane ku dasi nɛ í la wa kɔɔsi, icε nwa m̄ á na ku kɔɔsi si anini nɛ ¹⁶ ku ba ka yɔkɔ ka bɔɔ laabaau jiidau si ilu nɔ iyi à wa waju nɛ, ku maà ti ku jε do fufu ku tɔɔ na saabui icε iyi inε gɔ nɔ à ce tā.

¹⁷ Kukɔi idei Ilaaɔ wa fɔ, í ni,
Inε iyi wa tɔɔ fufu, ku tɔɔ fufu na Lafěε.

¹⁸ Na nɛ nɛ, inε iyi wa cɔ araε inε jiidai, kù jε nɛ nɛ Ilaaɔ á saabu, í gbe inε iyi Aɔ Lafěε takae wa cɔ inε jiidai.

11

Pɔlu í ni a ce laakai do woo bε ilu ibo nɔ

¹ Oo, ñ bi i temuaɔm nɔ bii ñ fɔ ide keeke iyi kù nε yaase. Ntɔ ntɔ, i temuaɔm nɔ. ² Ñ wa n ce igu iyi wa naa hai bi Ilaaɔ na iri nɛ, domi ñ yε nɔ bei muděε

iyi n̄ mua məkə akā. Məkəui í je Kirisi n̄ n̄ bi n̄ kooð
 ɲe bi tɛei bei mudɛɛ iyi kù mà məkə. ³ Amma si bei
 Seetam njou, í d̄i ijui ɛfa wo do bisi laalɔɛ, n̄ wa n̄ ce
 njo lasabu ɲɛ m̄ ku maa na ku sinda hai si kp̄ai
 Kirisi iyi ì waa too nsei ɲa do naane hai nɛ muafiti.
⁴ Njo í nyi wa mum má si na iyi í j̄ò bii inɛ ḡó í naa wa
 sisi ɲɛ ideɪ Jesu mmu ḡó i ci ya k̄o ɲa. Ì ba Hundei
 Ilaađ t̄a ɲa, amma ì nyi ì t̄a s̄oɔlu i gba hunde mmu
 ḡó má ɲa. Ì gba laabaau j̄iidau t̄a ɲa, amma ì nyi ì t̄a
 s̄oɔlu i gba laabaau ik̄a má ɲa.

⁵ N̄ wa n̄ tamaa inɛ ɲau ih̄ɛ iyi à waa c̄o ara ɲa
 woo be nla ɲau, k̄ama ɲa ḡó kù rem do nḡoḡo. ⁶ Baa
 bii n̄ kù d̄o ḡeɛ bei inɛ ɲau ih̄ɛ, kù je n̄ kua kumà, n̄
 n̄ nyisi ɲe si fei ndɛɛ fei mam mam.

⁷ Waati iyi n̄ sisi ɲɛ laabaau j̄iidai Ilaađ, n̄ cooi
 ngbe ngbe. N̄ kaye aram ku ba n̄ so ɲe lele. Iyi n̄ ce
 beɛbe n̄ rarai? ⁸ N̄ gba fiɪi igbei inɛi Jesu ḡo ɲa wai
 fei s̄aa s̄aa n̄ na n̄ sobi ɲeð. ⁹ Waati iyi n̄ wa bi tu ɲe
 n̄ kù je asoi inɛ ḡo ɲɛ. Bii n̄ nɛ bukaatai nḡoḡo, inɛ
 nwa ɲa iyi à ya naa hai ilei Masedani aɲai à ya naam
 mii iyi n̄ nɛ bukaataɛ fei wa. N̄ mu aram si fei ndɛɛ
 ku ba n̄ maà n̄ je aso ɲɛ. Beɛbe m̄oi an n̄ maa n̄
 mu aram. ¹⁰ Do ide nt̄oi Kirisi iyi í wa sim, n̄ wa n̄
 s̄o ɲe iyi inɛ ḡó kù wɛɛ si ilei Geresi fei iyi á ganjiim
 n̄ t̄o fufu si ideu ih̄ɛ. ¹¹ Na mii í j̄ò n̄ ce beɛbe. Ì waa
 tamaa n̄ kù bi ɲei? Ilaađ í mà s̄aa s̄aa iyi n̄ bi ɲe.

¹² Amma bei n̄ wa n̄ ce nsei, beɛbei an maa n̄ ce
 má ku ba n̄ d̄i ɲa kp̄aa, aɲa iyi à waa de a t̄o fufu
 a ni awaò ɲa ɲa ak̄ai. ¹³ Inɛ ɲau, woo be ilu ibo ɲai
 iyi à ya d̄i ijui inɛ ḡo ɲa, n̄ à waa kpe ara ɲa woo
 bei Kirisi ɲa. ¹⁴ Nk̄ama kù wa be iyi á biti inɛ, domi

Seetam takae á yókɔ ku kpaasi arae bei amalekai Ilaaḏ. ¹⁵ Na nɲu, biti gɔ kù wɛɛ bii woo ce iceɛ ɲa à kpaasi ara ɲja bei woo ce icei Ilaaḏ ɲa. Amma aa ba riba ɲja si bei ice ɲja í ye.

Ijuukpã iyi Pɔlu í ye si kubɛɛ

¹⁶ Ñ wa n fɔ má, ine gɔ ku maà cɔm bei sũmu. Amma baa bii ì waa cɔm sũmu ɲa, i gɔam do beɛbe, ku ba amu mɔ n tɔɔ fufu keeke. ¹⁷ Iyi ñ wa n fɔ nsei kù je bei Lafɛɛ í bi ine ɲa a ya fɔ. Amma si ideu ihɛ ñ wa n tɔɔ fufu nɔ ñ fɔ ide bei sũmu. Nɔ bii ñ wa n tɔɔ fufu ñ ne mii iyi ñ wa n tɔɔ fufui. ¹⁸ Amu takam mɔ an tɔɔ fufu si na iyi í jò ine nkɔɔ wa tɔɔ fufu na ara. ¹⁹ Ì waa temuaò ine hai ne yaase ɲa, inɛ iyi ì waa tamaa ì ne yaase jiida ɲa. ²⁰ Ì waa coko à waa ce ɲɛ aru ɲa, à waa ce ɲɛ ile, à waa taki ɲɛ, nɔ à waa donda ɲɛ, nɔ à waa sambala ɲɛ. ²¹ Anyɔ wa mum n sɔ ɲɛ iyi n kù ne gɔgbã n ce ɲɛ beɛbe.

Do nɲu fei, bii ine gɔ í ne wɔkɔ wa tɔɔ fufu amu mɔ ñ ne. Ñ wa n fɔ ide bei sũmu. ²² À je inei Ebeɛ ɲai? Beɛbe mɔi amu takam. À je inei Izireli ɲai? Beɛbe mɔi amu takam. À je tɔkui Aburahamui? Beɛbe mɔi amu takam. ²³ À je woo ce icei Kirisi ɲai? Ñ re ɲa si be. Idem nɔu, idei sũmui. Ñ ce ice ñ re ɲa, à dasim piisɔò í re ɲa, à tɛem kɔtɔɔ n kù mà baa jiaɛ. Ise nkɔɔ nkɔɔi ñ maai iku. ²⁴ Ise gbɛɛwui Zuifu ɲa à tɛem kɔtɔɔ anu ciiji fakã kù wa si. ²⁵ Inei Romu ɲa à cãm do golo í to ise gbɛɛta. À tam kuta à bi a kɔam gbakã akã. Ise gbɛɛtai akɔi inyi iyi ñ lɔ í je inyi, nɔ ñ dasi inyi gbakã akã ñ wa be hai daakɔ hee iju í koo í má. ²⁶ Si isɛɛnem ɲa ajɔ nkɔɔ nkɔɔ si mbirisii ñ ya n maa n wa na kukɔi ido do woo bata ku gba ɲa iyi

à wa si kpāa. Ajọ gọ ọa n̄ ya n wa si mbirisi bi dimii inem ọa, ajọ gọ ọa mọ bi dimi mmu ọa, ajọ gọ ọa mọ si ino ilu, ajọ gọ ọa mọ si gbabua, ajọ gọ ọa mọ si tenku, ajọ gọ ọa mọ bi inε ọa iyi à sọ ibo à waa ni aṅa à jε kpaasi woo dasi naane ọa. ²⁷ N̄ mà ice ku gaabu ọa do wahala nla nla ọa, à ganjiim njoo ku sū. Ari í ya kpam nọ agbe í ya kpam, n̄ ce anu ku dī do tilasi, n̄ wahala do tūtū nọ n kù ne jine ku dasi ọa. ²⁸ Si anyii mii ọau be fei, lasabum í ya maa wa si ice ọa iyi n̄ cea igbei inei Jesu ọa fei. ²⁹ Bii inε gọ kù ne gbugbā, amu mọ n ci ya n ne gbugbā. Bii inε gọ í dasi dulum n̄ ya n ne ara kuroi jiida.

³⁰ Bii í jε n̄ wa n tọo fufui, an tọo si mii iyi wa nyisi gbugbā hai nem fei. ³¹ Ka saabu Ilaaḍ baai Lafēe nwa Jesu do ajọ fei. Nṅui í mà iyi n kù wa n sọ ibo. ³² Waati iyi à wa Damasi, inε ngbo iyi amanlu Aretasi í jile si iluu í jile inε ọai a maa degbe anu koofai ilu nlau a ba a mum. ³³ Amma à jò n̄ fitai hai do ferentii bindii iluu nọ à kitaam nii si kọlọ, nọ do yaase bebei n̄ ce n̄ gbāò.

12

Kuye do kukọsi iyi Ilaaḍ í nyisi Pọlu

¹ Debei í gbe n tọo fufu, baa bii í jε kù ne aranfāani gọ. Amma nsei an fọ idei kuye do kukọsi iyi Lafēe í nyisim. ² N̄ mà inei Kirisi gọ iyi à soo hee lelei Aḍ í to adḍ maatēe nnyi. Do araei à soo do ntọ? Mà í ce kuyei? N kù mà. Ilaaḍ nṅu akā dei í mà. ³⁻⁴ N̄ mà iyi à so mọkọu hee bi Ilaaḍ. Nọ n̄ sisi n̄ wa n fọ má, do araei à soo do ntọ? Mà í ce kuyei? Ilaaḍ nṅu akāi í mà. Tengi bei í gbọ ide iyi kù jọ amanε ku fọ, nọ kaa yọkọ ku fọ mọm. ⁵ An tọo fufu si inεeu be. Amma n kaa

n tɔɔ fufu si aram, bii kù jɛ si gbugbã hai nɛm. ⁶ Bii í jɛ ñ bi n tɔɔ fufui n kaa n jɛ sũmu, domi an fɔ ntɔ. Amma n kù wa n tɔɔ fufu ku ba inɛ gɔ ku maà cɔm ku re bei wa yɛm, walakɔ bei wa gbɔ hai si gelem.

⁷ Amma ku ba n maà n ce faao na kukɔsi nlaɔ, bɔɔ gɔ í na í sɔkɛ sim bei agũ. Í naai bei woo bei Seetam * ku na ku cãm nɔ ku ganjiim faao ku ce. ⁸ Ise gbɛɛtai ñ tɔɔ Lafɛɛ na irii bɔɔu ku ba ku jò n ba iri. ⁹ Amma í jɛɛm í ni, didɔm í toɛ domi si gbugbã hai nɛɛi inɛ ña aa yɛ gbugbãm. Na nɛɛu, ñ bi n tɔɔ fufu si gbugbã hai nɛm ku ba gbugbãi Kirisi ku wa sim. ¹⁰ Na ñoi í jò ñ nɛ inɔ didɔ si gbugbã hai nɛm, do arabu ña, do inɔ ku fɔ ña, do ijuukpã ña do wahala ña iyi í ya bam na irii Kirisi. Ñ ya n nɛ inɔ didɔ domi waati iyi amu takam n kù nɛ gbugbã, waati bɛɛbei Ilaaɔ í ya muum gbugbã.

Zigiida iyi Pɔlu í nɛ na inɛi Kɔrenti ña

¹¹ Ñ wa n fɔ ide bei sũmu, amma ñ tilasim ñai. Inɛi í sɛa i fɔ jiidam ña wo, domi baa bii n kù jɛ ngɔgɔ, inɛ ñau ihɛ iyi à waa cɔ ara ñña woo bɛ nla ñau, a kù rem. ¹² Ñ nyisi ñɛ ntɔ ntɔ iyi ñ jɛ woo bɛ si kookoosum ña do temua nla nla iyi ñ ce. Kookoosu ñau ñɛɛi í jɛ maamaake dimi ikã ikã ña do icɛ gbugbã ñau fei. ¹³ Mii ñ cea igbei inɛi Jesu gɔ ña iyi n kù ce ñɛɛ, bii kù jɛ iyi ñ ni n kù bi n jɛ aso ñɛɛ. Nɔ bii na ñɛɛi, i ceem suurui kuraram.

¹⁴ Wee ñ tã sɔɔlu n naa bi tu ñɛ isɛ gbɛɛtasia. Nɔ n kaa n jɛ aso ñɛɛ má. Inɛ taka ñɛɛi ñ bi, kù jɛ fia ñɛɛ. Kù jɛ amu ñai aa ba fia a wóò baa ñña ña, amma baa

* **12:7** woo bei Seetam amalekai Seetam nii Zuifu ña à ya kpe ña do fee ñña, nɔ yaasei amalekai í jɛ woo bɛ.

ɲai aa ba fia a woò ama nɲa ɲa, mà irei. ¹⁵ Inò didõm nii n jε mii iyi ñ ne fei, nò n loò aram na hunde nɲε. Bii kubi nɲε iyi ñ ne wa kɔ̃si, kubi iyi ì bim ɲa á kaye?

¹⁶ Ì mà do ntò ɲa iyi n kù jε aso nɲε amma ine gò ɲa à ni ñ ya n ce nɲε bisii n maa n gba fia nɲε si asii. ¹⁷ Mà ine ɲa iyi ñ ya n be si ɲε wa ɲau, baa ine akã nɲa, í taki ɲei? ¹⁸ Ñ tɔ̃ Titee ku naa bi tu ɲε, ñ bɔ̃ wai nɲu do kpaasiu. Aa ni Titee í taki ɲε má ɲai? Lasabui awaò fei kù jε akã? Kookoosu nwa kù jε akã?

¹⁹ Ì tamaa bei hai kukpε à waa de ka kòò ara nwa si waju nɲei? Aawo, kù jε beεbe baakɔ̃ nwa ɲa. À waa fò ideì bei Kirisi í bi si wajui Ilaaõ ku ba naane ku dasi nɲε ku bɔ̃ waju. ²⁰ Ñ wa n ce njo bii ñ na ñ to wa bi tu ɲε n màà n na n ba ɲε bei n kù bi, iɲε mɔ, i maa ti i na i bam bei i kù bi ɲa. Ñ wa n ce njo ija do igu ku màà wa si ɲε, do idɔ̃kɔ̃, do nje ku wã, do arabu ɲa, do irii ine ku sɔ, do faau, do mii hai ne yaase. ²¹ Ñ wa n ce njo Ilaaõ ku màà na ku kayem si waju nɲε waati iyi an na ñ nyi wa bi tu ɲε má. Nò ñ wa n ce njo má n maa n na n kpata na irii ine nkɔ̃ ɲa iyi à tako à ce dulum wo nò a kù kpaasi idɔ̃ hai si abo kaafe ɲa ku sùò do si daa sãmi nkɔ̃ do daa nkɔ̃ nkɔ̃ iyi à ya ce.

13

Ideì ankãanyi do fɔ̃ε

¹ Kukòì ideì Ilaaõ wa fò í ni, i bei i ye taalei ine baa yooma fei í s̃ia ku jε do seɛdai amane minji walakò mɛeta. Wee ise gbɛetasiam nii ñ wa n naa bi tu ɲε

bɛbɛi. ² Nɔ̀ n̄ nɛ ide iyi an s̄ɔ̀ inɛ ɲa iyi à ce dulum wo, do inɛ ɲa iyi à gbe fei. N̄ fɔ̀ t̄a waati iyi n̄ wa bi tu ɲɛ isɛ gbeejisiau. Amma nsei iyi n kù wa bɛ, n̄ sisi n̄ wa n fɔ̀ má. Waati iyi an na n to wa bi tu ɲɛ bɛ má, bii inɛ gɔ̀ ɲɛ í ce ide gɔ̀ an fɔ̀ siɛ ide do kugaabu. ³ An gaabu si na iyi í j̄ò ì bi n nyisi ɲɛ iyi Kirisii wa fɔ̀ ide hai bi tom ɲa. Debei, aa yɔ̀ ɲa. Kirisi kù kua gbugbã bi tu ɲɛ, amma wa nyisi gbugbãɛ si anini ɲɛ. ⁴ Ntɔ̀i, à kpakpɛ si j̄i ku gaau si gbugbã hai nɛɛ, amma nsei í wɛɛ do saabui gbugbãi Ilaaɔ̀. Awa mɔ̀ à jɛ hai nɛ gbugbã si anu akã nwa do ɲɲu, amma aa ka maa wɛɛ do ɲɲu si anini ɲɛ na saabui gbugbãi Ilaaɔ̀.

⁵ I wuse ara ɲɛ i cɔ̀ yaasei kuwɛɛ ɲɛ bii í jɛ isɛɛnɛ ɲɛ wa too naanɛ iyi ì dasi ɲa do ntɔ̀. I kù mà ɲa iyi Jesu Kirisi í wa si ɲɛi? Í gbe bii inɛ ì mɔ̀ngɔ̀ ku nyisi iyi ì dasi naanɛ ntɔ̀ ntɔ̀ ɲa. ⁶ Amma do ɲɲu fei n̄ tamaa aa yɔ̀ ɲa iyi kù nɛ sika awa à dasi naanɛ ntɔ̀ ntɔ̀. ⁷ Mii iyi à waa tɔ̀ Ilaaɔ̀ ɲɲui í jɛ i maà na i ce laalɔ̀ kãma ɲa. Kù jɛ à waa dɛ inɛ ɲa a saabui icɛ j̄iida nwa ɲɲu akã, amma iyi à waa lele, ɲɲui í jɛ i ce mii j̄iida ɲa, baa bii inɛ ɲa à waa ni awa a kù ce nkãma. ⁸ A kù nɛ gbugbã ka kpaasiò ide ntɔ̀ do ibo, bii kù jɛ ka j̄ò ntɔ̀u ku bɔ̀ waju. ⁹ À wɛɛò inɔ̀ didɔ̀ ka jɛ hai nɛ gbugbã ɲa bii ntɔ̀ ntɔ̀ inɛ ì nɛ gbugbã ɲa. Nɔ̀ ɲɲu mɔ̀m nii à waa tɔ̀ Ilaaɔ̀ ku ba i k̄ɔ̀ ɲa. ¹⁰ Na ɲɔ̀i í ce n̄ kɔ̀ ɲɛ mii ɲau ih̄ɛ hai waati iyi n̄ wa n j̄lò ɲɛ ku ba bii n̄ to wa, n maà n gaabu si ɲɛ do gbugbã iyi Laf̄ɛ í muum. Í muum gbugbãm nii, kù jɛ n kɛkɛò ɲɛ, amma ku ba n j̄ò naanɛ ku dasi ɲɛ ku bɔ̀ waju. ¹¹ Iyi í gbe nsei, inɛ inɛm ɲa, i j̄ò i nɛ inɔ̀ didɔ̀ ɲa, i ce kookaai i jɛò inɛ ɲa iyi à k̄ɔ̀, i ya maa mua ɲɛ gbugbã ɲa. I ce anu akã ɲa, i wɛɛò laakai ku s̄u ɲa.

Ilaaḏ ku wεε do inε, nηu iyi í bi wa nɔ wa mu nwa laakai ku sũ.

¹² I ce nje fɔɔ do kubi jiida ηa. Woo dasi naane ηau fei à waa ce ηε fɔɔ.

¹³ Didāi Lafεε Jesu Kirisi, do kubii Ilaaḏ, do anu akāi Hundeɪ Ilaaḏ ku wεε do inε fei.

Akabuu Titõi Idei Ilaa **Monkole New Testament**

copyright © 2006 SIM International

Language: Monkole (Mokole)

Translation by: SIM International

Monkole, Akabuu Titõi Idei Ilaa

This translation, published by the UEEB/SIM au Benin, was published in 2006.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM, BP 15, Parakou, Benin.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-10-02

596bf1bc-1348-53da-8787-98c1d2a18282